

SCÉIM AITHEANTAIS MAR SCOIL GHAELTACHTA

EOLAS DO THUISMITHEOIRÍ

An Chomhairle um Oideachas
Gaeltachta & Gaelscolaíochta

Gaeiloideachas

Guth don Oideachas Lán-Ghaeilge

AN ROINN
OIDEACHAIS
AGUS SCILEANNA

DEPARTMENT OF
EDUCATION
AND SKILLS

Buntáistí an oideachais trí mheán na Gaeilge dod pháiste

Na chéad céimeanna i gcur i bhfeidhm an Pholasáí

- Beidh na chéad céimeanna den pholasáí nua don oideachas Gaeltachta á gcur i bhfeidhm i scoileanna na Gaeltachta ó mhí Mheán Fómhair 2017. Is é príomhchuspóir an *Pholasáí* a chinntiú go mbeidh fáil ar oideachas ar ardchaighdeán trí mheán na Gaeilge i scoileanna na Gaeltachta.
- Céim thábhachtach leis an méid sin a bhaint amach is ea **an tumoideachas trí Ghaeilge a chur i bhfeidhm sna scoileanna** i Limistéir Pleanála Teanga Gaeltachta (LPTG). Ar an gcaoi sin, beidh tacaíocht agus spreagadh á dtabhairt le húsáid na Gaeilge i bpobail na Gaeltachta.

Céard is brí le tumoideachas sa Ghaeilge?

- Is í an bhrí atá leis an tumoideachas go mbeidh timpeallacht foghlama, teagaisc agus chumarsáide an pháiste á cur ar fáil trí Ghaeilge ag an scoil. Déanfaidh an scoil freastal cuí ar riachtanais fhoghlama chainteoirí dúchais Gaeilge agus páistí nach cainteoirí dúchais iad.

Céard iad na buanna a bhaineann leis an tumoideachas sa Ghaeilge?

- Cuireann an fhoghlaim trí mheán na Gaeilge deis ar leith ar fáil dod pháiste an fhoghlaim agus an dul chun cinn a shaibhriú ar mhórán slite
- Tugtar deis leis an tumoideachas do chainteoirí dúchais a gcuid scileanna teanga sa Ghaeilge a shaibhriú. Tugtar deis freisin do na foghlaimeoirí nach bhfuil ina gcainteoirí dúchais iad féin a thumadh sa Ghaeilge.
- Tacaíonn an tumoideachas sa Ghaeilge le sealbhú agus saibhriú teanga an pháiste agus, dá réir sin, le forbairt inniúlachta an pháiste chun teangacha eile a fhoghlaim.
- Aithnítear gurb é an tumoideachas an córas is éifeachtaí chun an dara teanga a mhúineadh agus a shealbhú i suíomh scolaíochta.
- Déanann an tumoideachas freastal cuí ar an bpáiste arb í an Ghaeilge a theanga dhúchais agus ar fhoghlaimeoirí na teanga chomh maith.

Cén chaoi a gcuidíonn dhá bhliain luath-thumoideachais sa Ghaeilge le hardchaighdeán oideachais a chinntiú?

- Ciallaíonn luath-thumoideachas sa Ghaeilge gur i nGaeilge amháin a labhraítear leis na páistí i ranganna na naíonán beag agus na naíonán mór. Spreagtar na daltaí chun Gaeilge a thuiscint agus a úsáid trí ghníomhaíochtaí agus spraoi. Dirítear aird ar leith ar litearthacht na Gaeilge agus ní labhraítear aon Bhéarla leis na páistí le linn na tréimhse seo.
- Beidh bunchloch láidir teanga á tabhairt do na páistí ar fad ón gcéad lá ar scoil a chuirfidh ar a gcumas an curaclam iomlán bunskoile a leanúint trí Ghaeilge.

Cén chaoi a guidíonn an dá bhliain luath-thumoideachais sa Ghaeilge leis na cainteoirí dúchais Gaeilge?

- Má spreagtar na páistí chun an Ghaeilge a úsáid ón gcéad lá ar scoil, tuigfidh na cainteoirí dúchais agus na foghlaimeoirí araon gurb í an Ghaeilge teanga an teagaisc agus teanga na cumarsáide sa scoil. Forbraítear saibhreas teanga an pháiste de réir phlean difreáilte churaclam na scoile.
- Tá sé tábhachtach go dtógfar ar an saibhreas foclóra agus líofacht teanga atá ag na páistí agus go mbeidh a gcuid scileanna teanga á bhforbairt go leanúnach.

Cén chaoi a guidíonn an dá bhliain luath-thumoideachais sa Ghaeilge leis na páistí nach cainteoirí dúchais Gaeilge iad?

- De réir taighde, is é an bealach is éifeachtaí chun teanga a fhoghlaim ná an foghlaimeoir a thumadh go hiomlán sa teanga sin.
- Tar éis dhá bhliain de thumadh iomlán, beidh páistí nach bhfuil Gaeilge ar a dtoil acu in ann an teanga a shealbhú i bhfad níos tapúla, agus beidh siad ullmhaithe chun an curaclam a leanúint go hiomlán trí Ghaeilge.

Céard faoin mBéarla, an mbeidh páistí na Gaeltachta thíos leis muna mbíonn léitheoireacht agus scríobh an Bhéarla á dteagasc go dtí rang a haon?

- Foghlaimeoidh na páistí a gcuid scileanna léitheoireachta agus scríbhneoireachta trí Ghaeilge ar dtús. Nuair a shroicheann siad rang a haon, trasnaíonn na scileanna sin chuig an mBéarla agus úsáidfidh siad iad chun an Béarla a léamh agus a scríobh. Níl na páistí ag tosú ag an mbun, agus, mar go bhfuil scileanna sa léamh agus sa scríobh acu cheana féin sa Ghaeilge, déanfaidh siad na scileanna seo a aistriú chuig foghlaim an Bhéarla.
- Tá sé léirithe sna staidéir náisiúnta agus idirnáisiúnta go n-aistrítear scileanna ón gcéad teanga go dtí an dara teanga agus go gcothaíonn an cleachtas seo buntáistí breise foghlama don duine atá inniúil ar níos mó ná teanga amháin.
- Cuireann an fhoghlaim trí Ghaeilge le foghlaim an Bhéarla.

Céard iad buntáistí an oideachais trí Ghaeilge dod pháiste?

Is deis foghlama ar leith í an fhoghlaim trí mheán na Gaeilge dod pháiste.

- Cuireann foghlaim na Gaeilge ar chumas do pháiste scileanna cumarsáide a fhorbairt agus teangacha eile a fhoghlaim.
- Cabhraíonn foghlaim na Gaeilge le forbairt scileanna smaointeoireachta d'ord níos airde agus le scileanna cruthaitheachta do pháiste.

- Trasnáíonn scileanna léitheoireachta agus scríbhneoireachta ó theanga amháin go teanga eile, go háirithe ó mhionteanga go mórtheanga.
- Bíonn fiosracht agus muinín níos mó ag páistí a bhfuil inniúlacht teanga acu chun tabhairt faoi fhocail nach bhfuil ar eolas acu a léamh. Bíonn eolas an-mhaith ar an litriú acu chomh maith.

Beidh cumas foghlama do pháiste níos fearr sa Mhatamaitic agus ag réiteach fadhbanna

- Tá caighdeán ard sa Mhatamaitic léirithe ag páistí rang a sé sna scoileanna Gaeltachta i staidéir lena gcomhaoisigh i scoileanna ina ndéantar an teagasc trí Bhéarla.
- Cuireann an inniúlacht teanga le cumas daoine óga dul chun cinn a dhéanamh le réiteach fadhbanna sa Mhatamaitic.

Bainfidh do pháiste sult as eispéireas cultúrtha saibhir

- Cabhraíonn an t-oideachas trí Ghaeilge le teanga, cultúr agus oidhreacht na Gaeltachta a shlánú, a chaomhnú agus a chothú.
- Méadaítear an fonn ar dhaoine óga a bhfuil inniúlacht teanga acu dul i dteagmháil le cultúir agus teangacha éagsúla agus naisc a dhéanamh leis na cultúir agus na teangacha sin.

Forbróidh do pháiste na scileanna atá ag teastáil don oideachas ag an tríú leibhéal agus do shaol na hoibre

- Léirítear sa taighde go mbíonn na daoine óga a fhaigheann oideachas trí Ghaeilge láninniúil don oideachas ag an tríú leibhéal – trí Bhéarla nó trí Ghaeilge.
- Éiríonn go han-mhaith le hiarscoláirí scoileanna Gaeltachta agus lán-Ghaeilge sa Mhatamaitic ag an tríú leibhéal.
- Tá réimse leathan deiseanna fostaíochta ar fáil in Éirinn agus san Eoraip dóibh siúd atá inniúil ar theangacha.
- Éiríonn go han-mhaith le daoine óga a fuair a gcuid oideachais trí Ghaeilge in ábhair eolaíochta.

Tá an paimfléad eolais seo agus breis eolais mar gheall an an bPolasaí don Oideachas Gaeltachta 2017-2022 le fáil ag:

<http://www.education.ie/ga/An-Roinn/Bainistíocht-Eagar/An-tAonad-um-Oideachas-Gaeltachta.html>

Tuilleadh eolais le fáil ag:

An tAonad um Oideachas Gaeltachta
An Roinn Oideachais agus Scileanna
Sráid Maoilbhríde
Baile Átha Cliath 1
D01 RC96

aog@education.gov.ie